

O INTERVENTNIH UKREPIH ZA ZAJEZITEV EPIDEMIJE COVID-19 IN OMILITEV NJENIH POSLEDIC ZA DRŽAVLJANE IN GOSPODARSTVO

Prvi ukrepi za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo so že stopili v veljavo (predstavitev je dostopna na naši spletni strani <https://faturmenard.com/category/novice/>). Drugi sveženj ukrepov je bil sprejet v okviru *Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo* (»ZIUZEOP«), ki je začel veljati 11. 4. 2020. Večina ukrepov po tem zakonu velja od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020 (in nadaljnjih 30 dni, če epidemija COVID-19 ne bo preklicana do 15. 5. 2020).

Državni zbor je dne 28. 4. 2020 sprejel novelo zakona ZIUZEOP (»ZIUZEOP-A«), ki določa nekatere nove ukrepe in dopolnjuje posamezne obstoječe ukrepe. Novela je pričela veljati dne 1. 5. 2020. Spodnje besedilo predstavlja posodobitev dokumenta, ki smo ga objavili dne 7. 4. 2020 in vključuje spremembe in dopolnitve ZIUZEOP.

1. UKREPI NA PODROČJU DELA IN PLAČEVANJA PRISPEVKOV ZA SOCIALNO VARNOST, ZDRAVSTVENEGA VARSTVA IN ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

ZIUZEOP posega v nekatere določbe Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (»ZIUPPP«), ki velja od 29. 3. 2020. V nadaljevanju predstavljamo veljavne ukrepe v zvezi s pravicami in obveznostmi delodajalcev glede odreditve delavcev na čakanje, z nezmožnostjo opravljanja dela zaradi višje sile, s povračilom izplačanih nadomestil delodajalcem za takšne delavce in z oprostivijo plačila prispevkov delodajalcev, po obeh zakonih.

Začasni ukrepi na podlagi ZIUZEOP v zvezi s povračilom izplačanega nadomestila delavcem na začasnem čakanju na delo in delavcem, ki dela ne opravljajo zaradi višje sile, ter oprostivijo plačila prispevkov delodajalcev, veljajo od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020 (z morebitnim podaljšanjem za 30 dni), po izteku tega obdobja pa veljajo relevantne določbe ZIUPPP.

a) Pogoji za dodelitev javnih sredstev oziroma državne pomoči

ZIUZEOP-A z namenom zagotavljanja skladnosti izvajanja zakona s pravili o državnih pomočeh na novo določa pogoje za dodelitev javnih sredstev. Ključna pogoja sta, da skupni znesek javnih sredstev za vse ukrepe ne sme preseči 800.000 EUR na posamezno podjetje, državne pomoči pa se ne sme odobriti podjetjem, ki so bila že dne 31. 12. 2019 podjetja v težavah v smislu določb Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014. Navedeno velja za vsa podjetja. Velikim podjetjem pa je, ne glede na predpisano omejitev višine prejetih sredstev, mogoča dodelitev javnih sredstev tudi nad 800.000 EUR na enega izmed naslednji načinov:

- (i) če skupni znesek pomoči ne presega 80% mesečne bruto plače posameznega delavca, vendar le za delavce, ki bi drugače bili odpuščeni, pri čemer je potrebno delovna razmerja delavcev, za katere je namenjena pomoč, ohraniti v veljavi v celotnem obdobju prejemanja pomoči ali
- (ii) po pravilih pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki (epidemija COVID-19), po predhodni odobritvi s strani Evropske komisije.

b) Pravica do povračila izplačanega nadomestila plače

ZIUZEOP v korist delodajalcev ureja povračilo izplačanih nadomestil plač za:

- delavce, katerim je bilo odrejeno čakanje na delo, ker jim delodajalec zaradi epidemije ne more zagotavljati dela; in
- delavce, ki ne morejo opravljati dela zaradi višje sile (epidemije COVID-19), natančneje zaradi varstva otrok ob zaprtju vrtcev in šol ter zaradi drugih objektivnih razlogov, nezmožnosti prihoda na delo zaradi ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej s sosednjimi državami.

Do povračila nadomestila so upravičeni vsi delodajalci, razen (i) neposredni ali posredni uporabniki državnega ali občinskega proračuna, katerih delež prihodkov iz javnih virov je bil v letu 2019 višji od 70%, (ii) delodajalci, ki opravljajo finančno ali zavarovalniško dejavnost in imajo na dan 13. 3. 2020 zaposlenih več kot 10 ljudi in (iii) tuja diplomatska predstavništva in konzulati, mednarodne organizacije, predstavništva mednarodnih organizacij ter institucije, organi in agencije Evropske unije v Republiki Sloveniji.

Do nadomestila je upravičen delodajalec, ki oceni, da bodo njegovi prihodki v letu 2020 zaradi epidemije upadli za več kot 10% glede na leto 2019. Delodajalci, ki niso poslovali v celotnem letu 2019 oziroma 2020, so do pomoči upravičeni, če se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. V kolikor v letu 2019 niso poslovali, so do ukrepa upravičeni tisti delodajalci, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 12. 3. 2020.

Navedeni prihodki predstavljajo čiste prihodke od prodaje, ugotovljene po pravilih o računovodenju, ter nadomestila iz zavarovanja za starševsko varstvo. Prav tako je do nadomestila upravičen delodajalec, ki ne izpolnjuje zgoraj navedenih pogojev, vendar ima status humanitarne organizacije ali invalidske organizacije.

Do pomoči ni upravičen delodajalec:

- ki ne plačuje obveznih dajatev in ne izpolnjuje drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če ima neplačane zapadle obveznosti na dan vložitve vloge. Šteje se, da delodajalec ne izpolnjuje obveznosti iz te alineje tudi, če na dan oddaje vloge ni imel predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge;
- če je v času odločanja Zavoda RS za zaposlovanje o upravičenosti do pomoči zoper njega uveden postopek stečaja (stečaj je uveden z vložitvijo predloga za začetek postopka stečaja).

V primeru, da ob predložitvi letnih poročil za leto 2020 pogoj upada prihodkov ne bo izpolnjen, bo delodajalec, ki je prejel povračilo nadomestila, moral naknadno vrniti celotno prejeto pomoč. Prav tako mora delodajalec, ki naknadno ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev za povračilo nadomestila plač, o tem obvestiti FURS. Znesek prejete pomoči delodajalec vrne na podlagi odločbe v roku 30 dni.

Po poteku veljavnosti ukrepov po ZIUZEOP (praviloma 1. 6. 2020) pa so do nadomestila za izplačane plače delavcev na čakanju v skladu z ZUIPPP upravičeni delodajalci, ki:

- predložijo opis poslovnega položaja zaradi posledic epidemije;
- so napotili na čakanje vsaj 30% zaposlenih delavcev in
- se zavežejo, da bodo te delavce ohranili na delovnem mestu vsaj 6 mesecev po začetku čakanja.

V skladu z ZUIPPP so delodajalci do povračila izplačanih plač upravičeni tudi za delavce, ki zaradi karantene ne morejo opravljati dela, če izjavijo, da jim ne morejo organizirati dela na domu.

Delodajalci so do povračila za nadomestilo izplačanih plač po ZIUZEOP upravičeni do 31. 5. 2020 (do 30. 6. 2020 v primeru podaljšanja), po tem pa v skladu z ZUIPPP le enkrat in največ za 3 mesece, do 30. 9. 2020.

c) Odreditev čakanja na delo

Delodajalec lahko delavca napoti na čakanje na delo najdlje do 31. 5. 2020, in sicer v pisnem napotilu, v katerem mora določiti trajanje čakanja na delo, možnosti in način poziva delavcu, da se predčasno vrne na delo in višino nadomestila plače. Če se delavec predčasno vrne na delo, mora delodajalec o tem obvestiti Zavod RS za zaposlovanje.

Če delodajalec med čakanjem na delo delavca pozove na delo do 7 (ne nujno zaporednih) dni v tekočem mesecu, obdrži pravico do povračila nadomestila izplačane plače po ZIUZEOP (do 31. 5. 2020). V skladu s pojasnili Zavoda RS za zaposlovanje je delavec za dni, za katere je pozvan na delo, upravičen do plače in ne nadomestila plače. Prav tako delodajalec za te dni ne prejema povračila za izplačana nadomestila plač v skladu z ZIUZEOP.

Delavec lahko v dogovoru z delodajalcem med čakanjem na delo izrabi pravico do letnega dopusta, v tem času pa ima pravico do nadomestila plače v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih (»ZDR-1«).

d) Obveznosti delodajalca

Med čakanjem na delo in v času, ko delavec dela ne opravlja zaradi višje sile, mora delodajalec delavcu izplačevati neto nadomestilo plače v višini, določeni z ZDR-1 za začasno nezmožnost zagotavljanja dela iz poslovnega razloga (t.j. 80% povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih 3 mesecev), vendar najmanj v višini minimalne plače v Republiki Sloveniji (940,58 EUR). Do navedenega nadomestila plače so upravičeni vsi delavci, tudi tisti, katerih delodajalci niso upravičeni do povračila izplačanih nadomestil plač v skladu z ZIUZEOP, razen, če je v zakonu izrecno določeno drugače. Delodajalec v tem času ne sme odrediti nadurnega dela, če to delo lahko opravi z delavci na čakanju. Prav tako mora o pozivu delavcu na delo in o prenehanju odsotnosti zaradi višje sile obvestiti Zavod RS za zaposlovanje.

V primeru kršitve navedenega mora delodajalec prejeta sredstva vrniti v trikratni višini. Delodajalec je prav tako dolžan vrniti prejeta sredstva, če začne postopek likvidacije v obdobju prejemanja sredstev ali v obdobju po prenehanju prejemanja sredstev, ki je enako obdobju prejemanja sredstev.

Po prenehanju veljavnosti ZIUZEOP pa je v skladu z ZUIPPP delodajalec dolžan delavcu na čakanju in delavcu, ki mu je bila odrejena karantena, izplačati neto nadomestilo plače v višini, določeni z ZDR-1 za začasno nezmožnost zagotavljanja dela iz poslovnega razloga (t.j. 80% povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih 3 mesecev) in poravnati prispevke za socialna zavarovanja, pri čemer ZUIPPP ne določa, da nadomestilo ne sme biti nižje od minimalne plače v Republiki Sloveniji. V času prejemanja povračila izplačanega nadomestila plač delodajalec ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov in ne sme odrediti nadurnega dela, če to delo lahko opravi z delavci na začasnem čakanju na delo. V primeru kršitev navedenega mora delodajalec vrniti prejeta sredstva, kot tudi, če začne postopek likvidacije v obdobju prejemanja sredstev ali v enakem obdobju po prenehanju prejemanja sredstev.

Delavcu, ki je med čakanjem na delo pridobil pravico do odsotnosti z dela na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju (npr. bolniška odsotnost) ali starševskem varstvu in do ustreznega nadomestila plače in plačila prispevkov, delodajalec ne izplačuje plače po ZIUZEOP in po ZUIPPP.

e) Višina povračila nadomestil za izplačane plače in plačilo prispevkov

Republika Slovenija povrne delodajalcu izplačano nadomestilo plače za delavce na čakanju ali odsotne zaradi višje sile, v višini izplačanega nadomestila, zmanjšanega za prispevke zavarovanca. Pri tem je višina povračila nadomestila omejena na povprečno mesečno plačo v letu 2019 (1.753,84 EUR).

Delodajalci so za delavce na čakanju in odsotne zaradi višje sile, za katere so upravičeni do izplačanih nadomestil plač po ZIUZEOP in iz tega naslova prejema nadomestila plače, oproščeni plačila prispevkov za vsa socialna zavarovanja od nadomestila plače za obdobje veljavnosti ukrepov iz ZIUZEOP, vendar največ od nadomestila plače do višine povprečne mesečne plače za leto 2019.

Od 1. 6. 2020 pa so delodajalci po ZIUPPP upravičeni do povračil izplačanih nadomestil plače za delavce na čakanju v višini 40% nadomestila plače, največ do najvišjega zneska nadomestila za primer brezposelnosti. Za delavce, ki dela ne morejo opravljati zaradi odredene karantene, izplačana nadomestila Republika Slovenija povrne v celoti.

f) Postopek in način uveljavljanja povračila nadomestil plače

Povračilo nadomestila v skladu z ZIUZEOP delodajalci uveljavljajo tako, da pri Zavodu RS za zaposlovanje vložijo elektronsko vlogo v 8 dneh od napotitve delavca na čakanje, vendar najpozneje do 31. 5. 2020.

Povračilo lahko uveljavljajo tudi za delavce, napotene na čakanje, ali delavce, ki dela niso mogli opravljati zaradi višje sile že pred uveljavitvijo ZIUZEOP, za obdobje od 13. 3. 2020, z elektronsko vlogo v roku 8 dneh od uveljavitve ZIUZEOP (vloge, vložene po ZIUPPP se obravnavajo po ZIUZEOP). ZIUZEOP-A dodatno določa, da delodajalci, ki so zamudili navedeni rok, lahko oddajo vlogo v 8 dneh od uveljavitve ZIUZEOP-A (do 9. 5. 2020). Po 1. 6. 2020 lahko delodajalci po ZIUPPP uveljavljajo pravico do povračila nadomestila v 8 dneh od napotitve delavca na čakanje, vendar najpozneje do 30. 9. 2020.

ZIUZEOP-A določa, da se postopki, začeti pred njegovo uveljavitvijo, dokončajo po ZIUZEOP, razen če bi bilo dokončanje postopka po noveli za vlagatelja ugodnejše. Pri tem se za ugodnejšo rešitev šteje zlasti tista, katere uresničitev ne bi imela za posledico postopka vračila državne pomoči.

g) Oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delavce, ki delajo

Delodajalci so za delavce, ki so obvezno zavarovani na podlagi delovnega razmerja, razen za delavce, ki so na čakanju oziroma so odsotni z dela zaradi višje sile, oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tako delodajalca kot zavarovanca, od plač oziroma nadomestil plač, ki bremenijo delodajalca in zapadejo v plačilo v aprilu in maju 2020. Oprostitev plačila prispevkov se prizna tudi za čas, ko je tak delavec na dopustu ali bolniškem staležu.

Vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla trikratnika minimalne plače, morajo delodajalci ob plači za posamezni mesec izplačati krizni dodatek v višini 200 EUR, ki je oproščen davkov in prispevkov. Če delavec ne dela cel mesec ali če ukrepi ne trajajo cel mesec, je delavec upravičen do sorazmernega dela kriznega dodatka. Prav tako delavcu pripada krizni dodatek za prazničen dan in drug dela prost dan, določen z zakonom, v kolikor bi delavec na ta dan dejansko delal, dodatek pa mu ne pripada za druge oblike odsotnosti z dela. Če ima z delodajalcem sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom, ima delavec pravico do kriznega dodatka sorazmerno delovnemu času, za katerega je sklenil pogodbo o zaposlitvi. Delavcu, ki dela krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zdravstvenem zavarovanju ali starševskem dopustu, se prizna celotni krizni dodatek.

Do navedenih ukrepov niso upravičeni (i) neposredni in posredni uporabniki proračuna Republike Slovenije in občinskih proračunov, (ii) delodajalci, ki opravljajo finančno ali zavarovalniško dejavnost in imajo na dan 13. 3. 2020 zaposlenih več kot 10 ljudi ter (iii) tuja diplomatska predstavništva in konzulati, mednarodne organizacije, predstavništva mednarodnih organizacij ter institucije, organi in agencije Evropske unije v Republiki Sloveniji.

ZIUZEOP-A uvaja ukrep oprostitve plačila prispevkov za poklicno zavarovanje za zavezance, ki so dolžni plačevati takšne prispevke (gre za delovna mesta, ki so nevarna in zdravju škodljiva ter jih po določeni starosti ni mogoče uspešno opravljati) za čas veljavnosti ukrepov po tem zakonu.

Z uveljavitvijo ZIUZEOP-A bodo lahko invalidska podjetja in zaposlitveni centri uveljavljali pravico do povračila mesečnega kriznega dodatka za vsakega zaposlenega invalida, ki dela. Delavec invalid pa ima pravico do celotnega kriznega dodatka (200 EUR), četudi dela s skrajšanim delovnim časom.

h) Ukrepi za samozaposlene

Samozaposleni, ki zaradi epidemije COVID-19 ne morejo opravljati svoje dejavnosti, ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, so upravičeni do mesečnega temeljnega dohodka, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov.

Do tega ukrepa so upravičeni samozaposleni, če so njihovi prihodki v letu 2020 zaradi epidemije upadli za več kot 10% glede na leto 2019. Če samozaposleni v celotnem letu 2019 oziroma 2020 niso poslovali, so do mesečnega temeljnega dohodka upravičeni v primeru, da so se jim povprečni mesečni prihodki leta 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. V kolikor v letu 2019 niso poslovali, so do pomoči upravičeni, če so se jim povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10% glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 12. 3. 2020. Če pogoj upada prihodkov ne bo dosežen, bodo morali samozaposleni vrniti prejeto pomoč.

Za samozaposlene se štejejo tudi družbeniki, ki so poslovodne osebe in so zavarovani na podlagi pogodbe civilnega prava z družbo za opravljanje funkcije.

Samozaposleni so upravičeni do mesečnega temeljnega dohodka v višini 350 EUR za marec 2020 in po 700 EUR za april in maj 2020, če so opravljali dejavnost najmanj od 13. 3. 2020 do uveljavitve ZIUZEOP. V primeru podaljšanja ukrepov so samozaposleni upravičeni tudi do mesečnega temeljnega dohodka za mesec junij. Upravičenec mora preko informacijskega sistema FURS predložiti izjavo, da je upravičena oseba in da zaradi epidemije ne more opravljati svoje dejavnosti oziroma jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu, pri čemer izjavo poda na podlagi lastne ocene poslovanja. Navedena izjava je informacija javnega značaja, ki bo objavljena na spletni strani FURS.

Če samozaposleni za posamezni mesec niso vključeni v zavarovanje za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, so upravičeni do sorazmernega dela izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka glede na delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa.

Samozaposleni in družbeniki so oproščeni plačila prispevkov za obvezna socialna zavarovanja za obdobje veljavnosti teh ukrepov. Če pogoj upada prihodkov ne bo dosežen, bodo morali samozaposleni vrniti oproščene prispevke za socialna zavarovanja.

i) Zdravstveno varstvo in zavarovanje

Delavcem, samostojnim podjetnikom, družbenikom, ki poslovodno funkcijo opravljajo kot glavni poklic ter kmetom, ki imajo na dan uveljavitve ZIUZEOP pravico do nadomestila zaradi bolniške odsotnosti ali to pravico pridobijo po uveljavitvi ZIUZEOP, bo nadomestilo krito iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, od uveljavitve ZIUZEOP do prenehanja razlogov za začasno zadržanost od dela, najdlje pa do 31. 5. 2020. Vlogo za uveljavitev pravice mora upravičenec vložiti najkasneje do 30. 9. 2020.

j) Kazenske določbe

Delodajalec mora plačati globo od 3.000 do 20.000 EUR, če:

- ne izplačuje neto nadomestil plač delavcem;
- ne izplača kriznega dodatka;
- v času prejemanja delnega povračila nadomestil plače delavcem odredi nadurno delo;
- ne obvesti Zavoda RS za zaposlovanje v primeru, da delavca pozove, da se vrne na delo;
- ne obvesti Zavoda RS za zaposlovanje z dnem prenehanja odsotnosti delavca iz razlogov višje sile;
- Zavodu RS za zaposlovanje ne omogoči administrativnega in finančnega nadzora;
- ne obvesti FURS o naknadni ugotovitvi o neizpolnjevanju pogojev za upravičenja po ZIUZEOP.

k) Vračilo prejetih sredstev

Osebe, ki so uveljavljale povračilo izplačanih nadomestil plač delavcem na čakanju na delo ali oprostitev plačila prispevkov v povezavi s povračilom nadomestila plače za delavce na čakanju na delo, oprostitev plačila prispevkov za delavce, ki delajo in samozaposleni ter družbeniki, ki so uveljavljali oprostitev plačila prispevkov ali izplačilo temeljnega dohodka, morajo v primeru, da je od uveljavitve ZIUZEOP (11. 4. 2020) prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, izplačanih v letu 2020 oziroma za leto 2020, vrniti prejeta sredstva z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od dneva uveljavitve pravic iz tega zakona do dneva vračila.

Če subjekt, ki je uveljavil upravičenja po ZIUZEOP naknadno ugotovi, da ni izpolnjeval pogojev za njihovo pridobitev, mora o tem obvestiti FURS v zakonsko predvidenih rokih in vrniti znesek prejete pomoči v 30 dneh od vročitve odločbe.

2. SPREMEMBE V ZVEZI Z ODLOGI PLAČIL BANČNIH POSOJIL

ZIUZEOP delno spreminja tudi Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditojemalcev (»ZIUOPOK«), ki je stopil v veljavo 29. 3. 2020, in sicer se za čas trajanja odloga plačil podaljša tudi zapadlost pogodb o zavarovanju. Enako se podaljša tudi zapadlost sporazuma o zavarovanju denarne terjatve. Hkrati ZIUZEOP izrecno določa, da se v obdobju odloga na odloženi del glavnice obračunavajo obresti po redni obrestni meri, ki je bila dogovorjena ob sklenitvi kreditne pogodbe.

Prepoved izplačevanja dividend in drugih plačil – za kreditojemalca, ki je gospodarska družba in mu je banka odobrila odlog plačila v skladu z ZIUOPOK, velja za čas od vložitve vloge za odlog plačila obveznosti do prenehanja pravice banke do uveljavljanja pravice do poročstva prepoved izplačila dobička, nagrad za poslovno uspešnost članom poslovodstva in zaposlenim ter izplačevanja drugih finančnih obveznosti do nadrejenih oziroma povezanih družb ali lastnikov (prepoved se vključi v kreditno pogodbo ali v aneks h kreditni pogodbi). Kršitev te prepovedi je razlog za prekinitev odloga plačila.

Državna poročstva – Republika Slovenija kot porok odgovarja bankam in hranilnicam s sedežem v Republiki Sloveniji za izpolnitev določenega dela zapadlih obveznosti kreditojemalcev, ki so predmet odloga po ZIUOPOK, v višini (i) 25 % zneska odloženih obrokov obveznosti, ki zapadejo v obdobju največ dvanajstih mesecev, za katerega je bil dogovorjen odlog ali (ii) 50 % zneska odloženih obrokov obveznosti, ki zapadejo v obdobju največ dvanajstih mesecev, za katerega je bil dogovorjen odlog v primeru kreditojemalcev, ki opravljajo dejavnost, za katero je bilo z vladnim ali občinskim odlokom določeno, da se opravljanje storitve oziroma prodaja blaga zaradi epidemije virusa začasno prepove, in v primeru kreditojemalcev, ki so fizične osebe.

Poroštva bodo veljala tudi za nove kreditne pogodbe, ki bodo morale vsebovati še naslednje določbe:

- (i) da je terjatev banke iz kreditne pogodbe, zavarovane s poroštvom, najmanj v enakem položaju kot terjatve ostalih upnikov do istega kreditojemalca, nastalih po izdaji jamstva;
- (ii) zavezo kreditojemalca, da ne bo zastavljal ali drugače obremenjeval svojega premoženja, če bi to pomenilo zmanjšanje zavarovanja ali premoženja za poplačilo.

Skupni znesek poroštev ne bo presegal 200 milijonov EUR, operativne naloge v zvezi s poroštvu pa bo izvajala SID banka.

Državno poroštvo Republike Slovenije preneha, če:

- je banka pri odlogu plačila kršila ZIUOPOK ali
- banka ni obvestila SID banke o začetku postopka insolventnosti kreditojemalca najpozneje 14 dni pred iztekom roka za prijavo terjatev.

3. NOVI UKREPI V POSTOPKIH ZARADI INSOLVENTNOSTI IN PRISILNEGA PRENEHANJA

Dodatni položaj insolventnosti – ZIUZEOP obstoječim domnevam insolventnosti dodaja še neizpodbojno pravno domnevo trajnejše nelikvidnosti, če pravna oseba, podjetnik ali zasebnik (zdravnik, notar, odvetnik, kmet ali druga fizična oseba, ki ni podjetnik in dejavnost opravlja kot poklic) pridobi denarna nadomestila po interventnih predpisih za plače in prispevke delavcev in jih v 1 mesecu ne izplača delavcem. Domneva trajnejše nelikvidnosti velja še 4 mesece po razglasitvi konca epidemije. ZIUZEOP-A dodatno določa, da je delavec oproščen plačila predujma za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka, če vloži predlog za začetek stečajnega postopka.

Odlog obveznosti posloводства za vložitev predloga za začetek stečajnega postopka ali prisilne poravnave – posloводство ni dolžno vložiti predloga za začetek prisilne poravnave ali stečaja, če je insolventnost družbe posledica razglasitve epidemije. Ta pogoj je izpolnjen, če družba opravlja dejavnost, katere opravljanje je bilo z vladnim, ministrskim ali občinskim aktom prepovedano ali bistveno omejeno ali če družba na dan 31. 12. 2019 ni bila insolventna. V drugih primerih pa bo posloводство moralo dokazati, da je insolventnost posledica epidemije. Ukrep velja za čas epidemije in 3 mesece po razglasitvi konca epidemije, razen če ni izgledov, da bo družba lahko položaj insolventnosti odpravila.

Organi družb imajo tudi daljše roke za izpolnitev obveznosti v okviru insolventnih postopkov, med drugim se rok za sklic skupščine in dokapitalizacijo podaljša za 1 mesec po razglasitvi konca epidemije, če dejanj organov družbe zaradi epidemije ni mogoče pravočasno izvesti v času epidemije.

Odložitev odločanja o upnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka – za dolžnike, ki so postali insolventni zaradi razglasitve epidemije, se podaljšuje čas, v katerem lahko dosežejo finančno prestrukturiranje in posledično prenehanje insolventnosti. Pogoj insolventnosti zaradi epidemije je izpolnjen, če opravljajo dejavnost, ki so jo oblasti začasno prepovedale ali bistveno omejile ali če dolžnik na dan 31. 12. 2019 ni bil insolventen. V tem primeru lahko sodišče odloži odločanje o upnikovem predlogu za začetek stečaja za 4 mesece in dolžnik lahko opraviči svojo zahtevo za odložitev odločanja v 4 mesecih. Ukrep se uporabi v stečajnem postopku, ki je uveden na predlog upnika najpozneje v treh mesecih po razglasitvi konca epidemije. Dodatno lahko dolžnik dokaže, da je odpravil insolventnost z drugimi ukrepi finančnega prestrukturiranja ali z zadostnim obsegom poslovanja, in tako opraviči odložitev odločanja o upnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka.

Če sodišče odloži odločanje o upnikovem predlogu za začetek stečaja v skladu z zgoraj navedenim, izvršilno sodišče na predlog dolžnika odloži izvršbo za to obdobje.

4. DAVKI

Zavezanci obrokov akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in akontacije davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2020, ki dospejo v plačilo od uveljavitve ZIUZEOP do 31. 5. 2020, ne plačajo.

V skladu z ZIUZEOP-A lahko davčni zavezanci pa Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (**»ZDDPO-2«**) in Zakonu o dohodnini (**»ZDoh-2«**), ki dosegajo dohodke iz dejavnosti, uveljavljajo dodatno zmanjšanje davčne osnove za celoten znesek donacij za namen odprave posledic epidemije COVID-19, in sicer za izplačila na za ta namen posebej oblikovan transakcijski račun RS ali druge države članice EU, vendar največ do višine davčne osnove davčnega obdobja.

5. UKREPI NA PODROČJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

ZIUZEOP določenim zavezancem po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma na trgu kapitala in zavarovalnem trgu omogoča prilagojeno izvedbo pregleda stranke, ki se sicer praviloma izvaja z vpogledom v uradni osebni dokument stranke v osebni navzočnosti in pred sklenitvijo poslovnega razmerja.

Če ne obstaja povečano tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma, se lahko ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke preloži za največ 1 mesec po sklenitvi poslovnega razmerja, v primeru daljšega trajanja epidemije pa za največ 1 mesec po prenehanju epidemije. Kljub navedenemu so zavezanci pred sklenitvijo poslovnega razmerja dolžni izvesti vsa možna dejanja za poznavanje stranke v skladu z navodili pristojnih organov (pridobiti osebno ime, naslov stalnega in začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva, davčno številko ali EMŠO, državljanstvo ter številko, vrsto in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta), vključno s snemanjem pogovora preko video povezave ter posledično hrambo osebnih podatkov. Enako izjemo za banke in hranilnice določa 7. člen ZIUOPOK.

Skladno z ZIUZEOP-A lahko prilagojeno izvedbo pregleda stranke opravijo tudi investicijski skladi oz. upravljavci teh skladov, družbe za upravljanje in upravljavci AIS ter upravljavci vzajemnih pokojninskih skladov v primerih pregleda stranke pred izvršitvijo transakcij ter v primeru transakcij strank, pri katerih obstoji dvom o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke.

6. UKREPI NA PODROČJU IZVRŠBE IN OSEBNEGA STEČAJA

ZIUZEOP-A določa, da so vsi prejemki, izplačani na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi epidemije, razen prejemkov, ki predstavljajo nadomestilo plače, izvzeti iz izvršbe po Zakonu o izvršbi (**»ZIZ«**) in iz davčne izvršbe po Zakonu o davčnem postopku (**»ZDavP-2«**), kot tudi iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (**»ZFPPIPP«**).

ZIUZEOP-A je v primerjavi z ZIUZEOP razširil nabor prejemkov, ki so izvzeti iz izvršbe in iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja, tudi na prejemke, ki so izplačani dolžniku na podlagi (drugih) zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi epidemije (in ne samo na ZIUZEOP). Zaradi tega tudi predpisuje, da se dolžniku ne vračajo tisti prejemki, ki so sicer z ZIUZEOP-A izvzeti iz izvršbe in iz stečajne mase v postopku osebnega stečaja (pred uveljavitvijo te spremembe pa ne) in so bili dolžniku že pred uveljavitvijo ZIUZEOP-A s sklepom o izvršbi zarubljeni ali v postopku osebnega stečaja preneseni v stečajno maso.

Z dnem uveljavitve ZIUZEOP se tudi odloži izvršba po ZIZ, razen če gre za nujne zadeve, o katerih sodišče odloča tudi v času epidemije. Prav tako se zadrži davčna izvršba po ZDavP-2.

Upamo, da vam bodo zgoraj predstavljena kratka pojasnila v pomoč. Seveda pa smo vam na voljo za kakršnakoli vprašanja, ki se vam bodo pojavila pri vašem poslovanju.

Ljubljana, dne 7. 5. 2020

Odvetniška družba Fatur Menard

Vse informacije, vsebovane v tem dokumentu, temeljijo na veljavni zakonodaji in so pridobljene iz javno dostopnih virov. Ta dokument je pripravljen v informativne namene in ni nadomestilo za pravno svetovanje. Odvetniška družba Fatur Menard, o.p, d.o.o. ne jamči za točnost informacij in ne prevzema nikakršne odgovornosti za kakršnokoli škodo oziroma stroške v povezavi z morebitno uporabo v tem dokumentu predstavljenih informacij.